

Frida Waalmann

Britisk imperialisme i India

Hvordan klarte Storbritannia å ta kontroll over India?

Bacheloroppgave i Statsvitenskap

Veileder: Jo Jakobsen

Mai 2020

Frida Waalmann

Britisk imperialisme i India

Hvordan klarte Storbritannia å ta kontroll over India?

Bacheloroppgave i Statsvitenskap
Veileder: Jo Jakobsen
Mai 2020

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Hensikten med denne oppgaven er å gi innsikt i hvordan britisk imperialisme la et grunnlag for at Storbritannia fikk kontroll over det indiske subkontinentet, og forskningsspørsmålet lyder slik «*Hvordan klarte Storbritannia å ta kontroll over India?*»

Konklusjonen synes å være at det er fire årsaker til at Storbritannia klarte å ta kontroll over India. I etterkant av Det indiske opprøret av 1857 fikk Storbritannia kontroll over India, i stedet for at det fortsatt var East India Company som hadde kontrollen. Videre var oppløsningen av avstand mellom Storbritannia og India gjennom ny teknologi og nye transportsystemer som jernbanen og dampskipet avgjørende for at Storbritannia fikk en større maktposisjon i India. I tillegg var det avgjørende for det britiske styret at en privilegert indisk elite kunne videreformidle ordre til innfødte indere. Den siste avgjørende årsaken for at Storbritannia fikk kontroll over det indiske subkontinentet var gjennom «splitt-og-hersk» prinsippet der den britiske kolonimakten eksplisitt forhindret etniske folkegrupper fra å samhandle for å unngå et nytt opprør og økt misnøye.

Forord

Denne oppgaven er sluttet på et treårige bachelorprogram i statsvitenskap ved NTNU. Prosessen med å bli ferdig med denne oppgaven har vist seg å være både krevende og spennende. Gjennom ukene med arbeid er det en rekke personer som har vært avgjørende for at motivasjonen min har holdt seg oppe. Først og fremst vil jeg takke min veileder, professor Jo Jakobsen, som har vært en nyttig hjelp gjennom hele prosessen. Selv i en vanskelig periode med Koronavirus har du vært tilgjengelig både på telefon og e-mail til alle tider.

Videre vil jeg takke mine gode venninner Victoria, Tina, Sofie og Frederikke for gode avbrekk i skrivingen, gjennomlesning av oppgaven og for å holde humøret mitt oppe. Jeg vil også takke familien min for all hjelp de har kommet med både med bacheloroppgaven og gjennom hele den treårige studietiden i Trondheim.

Frida Waalmann

Mai 2020

Innholdsfortegnelse

Sammendrag.....	i
Forord	ii
1. Introduksjon.....	1
1.1 Teori, Metode og litteratur	1
1.2 Struktur.....	2
2. Gjennomgang av terminologi og prinsipp	2
2.1. Imperialisme.....	3
2.1.1 Formell og uformell imperialism	4
2.2. Splitt-og-hersk taktikk.....	5
2.3. Ledelse	5
3. Historisk bakteppe	6
3.1. East India Company	6
3.2 Britisk dominans på havet.....	7
3.3. Pax Britannica	8
4. Analyse	9
4.1. Det indiske opprøret av 1857	10
4.2. Oppløsning av avstand: innføring av nye transportsystem og teknologi	12
4.3. Hjelp fra indisk elite.....	14
4.4. Splitt-og-hersk i India	15
5. Oppsummering og konklusjon.....	17
Litteraturliste	19

1. Introduksjon

Imperialismens fremvekst på 1800-tallet førte til Storbritannias vekst, både økonomisk og territorielt. Selv med en treg start i det imperialistiske spillet, endte Storbritannia opp som en av de store vinnerne. Storbritannia ble tidlig overkjørt av både Portugal og Spania og deres imperialistiske gevinster og hadde lite å vise frem med tanke på egne imperialistiske resultater. Portugisiske karaveller presset sørover til Guineabukta, og dominerte Sørøst-Asia og Stillehavet. Spania på sin side bygde et imperium i Amerika, men Englands visjoner om global dominering stoppet ved Ulster. På denne tiden var England fremdeles en liten øy utenfor den vestlige kysten av Europa, med skip som var skapt for kysthandel, ikke seilaser til andre verdensdeler (Roscoe, 2007, s. 6). Det var først på 1800-tallet at et nå forent Storbritannia fremsto som en bemerkelsesverdig stormakt. Takket være den imponerende og overlegne kongelige britiske marinen trådte Storbritannia frem som det største europeiske imperiet siden Romerrikets fall; med kolonier i Amerika, Australia, Canada, India og Afrika hadde Storbritannia tatt kontroll over store deler av verden (Ferguson, 2004, s. 33-38). Gjennom imperialismens gevinster klarte Storbritannia å sikre både marineherredømme og rikdom. Den lille øya utenfor Europa var nå Europas eneste supermakt, og det var kolonien India som fremmet de største gevinstene. Ofte omtalt som kronjuvelen i det britiske imperiet - den største britiske suksessen - var India den viktigste britiske kolonien, selve beviset på Storbritannias verdenserobring.

1.1 Teori, Metode og litteratur

Temaet for denne oppgaven er britisk imperialisme i India, og forskningsspørsmålet er formulert slik: *“Hvordan klarte Storbritannia å ta kontroll over India?”*. En grunnleggende antagelse er at Storbritannia tok kontroll over India. Dette for å hjelpe det indiske landet med å vokse og med å bli modernisert, men den trivielle antagelsen om at Storbritannia gjennomførte gode gjerninger i India har over tid blitt fjernet (Ferguson, 2004, s. xvii). Oppgavens nøkkel ligger derfor i spørsmålet om hvilke metoder Storbritannia brukte for å ta kontroll over India, og hvilke taktikker som viste seg å være gunstige. Problemstillingen skal særlig belyse “splitt-og-hersk” strategien som ble brukt av britene for å skape splid i det indiske folket, og den ustabiliteten som oppstod som en gevinst for det britiske imperiet. Metodologisk sett bygger oppgaven på kildemateriale fra ulike forfattere.

Tradisjonelt sett er det hovedsakelig to hovedretninger innenfor den historiske metoden, med to ulike forskningstilnæringer. Den ene er positivistisk forskningstradisjon, som ønsker å finne årsaksforklaringer gjennom deduktiv metode som stammer fra naturvitenskapen. Dette innebærer at man søker en allmenn lov som hver enkelt historiske hendelse kan tilhøre, der mennesket betraktes som et eksempel på den allmenne loven (Kjelstadli, 1999, s. 120-122). Den andre er den hermeneutiske metoden som ønsker å forstå fortiden, der man tolker hensikter, mål og motiver i

menneskelige handlinger. Mennesket vil derfor i en hermeneutisk forskningstradisjon betraktes som et fritt tenkende individ (Kjeldstadli, 1999, s. 122-125). Oppgaven har i liten grad fokus på enkeltmennesker og deres handlinger. Likevel vil noen av de gjennomførte handlingene være beordret av enkeltmennesker, slik at det til tider vil være fokus på enkelte individer. Dette gjør at deler av oppgaven vil følge en hermeneutisk framstilling av historie. I tillegg til dette ønsker oppgaven å finne en årsaksforklaring for hvordan Storbritannia klarte å ta kontroll over India, og dette fører til at begge forskningsmetodene vil bli brukt.

I henhold til teori vil ikke oppgaven følge en samfunnsvitenskapelig fremstilling av teori, men heller fokusere på teoretiske grep innen imperialismen og ledelse, supplert med "splitt-og-hersk" strategien som ble brukt av britene. Siden denne oppgaven hovedsakelig benytter kilder og litteratur fra britiske arkiv og forfattere, vil oppgaven være skrevet med et britisk perspektiv på hendelsene, men det er viktig å understreke at det er et kritisk blikk på hendelsen. Det er også viktig å understreke at tilgangen på kilder har blitt begrenset på grunn av SARS-CoV-2 (Covid 19), derfor er mesteparten av kildene digitale. Dette har også gjort det vanskeligere å finne primærkilder, noe som fører til at det er en overvekt av sekundærkilder i oppgaven.

1.2 Struktur

Opgaven starter med redegjørelse av imperialismebegrepet, med en utdyping av formell og uformell imperialismen, i tillegg utredes det om splitt-og-hersk taktikk, og hva det innebærer og hvordan den brukes. Deretter følger en historisk beskrivelse av tre underliggende årsaker til at Storbritannia hadde muligheten til å ta kontroll over India. Dette blir gjort for å sette analysen i en kontekstuell sammenheng, samt for å fremheve Indias innvirkning på Storbritannia som nasjon. I analysen fremheves det fire forskjellige årsaker til at Storbritannia hadde mulighet til å kontrollere det indiske subkontinentet, og hvorfor disse ble avgjørende for at India ble en kronkoloni. Analysen i sin helhet drøfter effekten av britisk imperialismen, og hvilke konsekvenser økt britisk imperialismen hadde på det indiske subkontinentet. I tillegg formidles oppgavens hovedfokus på splitt-og-hersk taktikk, med et særskilt fokus på bruk av taktikken i India. Avslutningsvis blir oppgaven oppsummert og konkludert.

2. Gjennomgang av terminologi og prinsipper

I denne seksjonen presenteres oppgavens viktigste terminologi og prinsipper. Det utredes først og fremst for imperialismebegrepet, med et fokus på både formell og uformell imperialismen. Imperialismebegrepet er valgt på bakgrunn av oppgavens fokus, og er grunnleggende for å fremlegge

Storbritannias rolle i India. Begrepets kompleksitet diskuteres med fokus rundt både kolonialisme og nasjonalisme. Begrepene vikles ofte inn i hverandre, som fører til problemer med oppfattelsen av hva imperialism er. Deretter redegjøres det for splitt-og-hersk prinsippet. Dette inkluderes fordi det regnes som en av de viktigste taktikkene Storbritannia tok i bruk under kolonistyret i India. I tillegg fremheves de ulike strategiene som blir brukt for best ønskelig effekt ved bruk av taktikken. I siste del utredes det for de to ulike ideene av ledelse som ble oppfattet til å kunne føre til politisk endring og eventuelt selvstyre i India.

2.1. Imperialisme

Ifølge J.A. Hobson (1938, s. 1) er begrepet imperialism bemerkelsesverdig fordi det er et begrep uten en klar definisjon. På grunn av imperialismens nære natur til begrepene nasjonalisme, kolonialisme og internasjonalisme, har de fire begrepene ofte overlappende definisjoner noe som gjør det vanskelig å ha én klar definisjon. I løpet av attenhundretallet hadde samfunnet et fokus på å etablere nasjonalisme eller politiske fagforeninger som bygget på nasjonalistiske ideer (Hobson, 1938, s. 1). Forsøket på å etablere nasjonalisme førte ofte til opprør. Eksempler på dette finner man i Hellas, Serbia, Romania og Bulgaria, der etableringen av nasjonalisme resulterte i ødeleggelse av det osmanske riket og styret.

På en annen side kunne nasjonalismen virke samlende. Dette var tilfellet i områder der nasjonalitet ble tatt som grunnlag for en føderasjon av stater, slik som Det forente Tyskland og i Nord-Amerika (Hobson, 1938, s. 1-2). Nasjonalismen åpnet mulighetene for å endre politiske fagforeninger til føderale fagforeninger av forskjellige nasjonaliteter. Nasjonalismen og sveisingen av de sterkeste nasjonale enhetene som dekket hovedområdene i Europa, regnes som den største bragden på attenhundretallet (Hobson, 1938, s. 2). Denne imperialismen er det man kaller handelsimperialisme, og preges av opprettelser av kolonier, som er et adskilt område styrt fra et imperialistisk senter. Denne politikken er kolonialisme, og er en av grunnene til at imperialism begrepet er vanskelig å definere. På grunn av handelsimperialismen og dens nære natur til kolonialisme, har imperialism utviklet seg i takt med kolonialismen. India kategoriseres som handelsimperialisme under britisk styre. Ifølge Michael Doyle (1986, s. 45), refererer kolonialisme' generelt til praksisen med å bosette territorier, mens 'imperialisme' beskriver praksisen for et imperium:

“A relationship, formal or informal, in which one state controls the effective political sovereignty of another political society. It can be achieved by force, by political collaboration, by economic, social or cultural dependence. Imperialism is simply the process of policy of maintaining an empire”.

Som tidligere nevnt er imperialism et begrep som oppstod på attenhundretallet. Imperialismen ble tidlig utviklet i det samme kulturelle miljøet som vitenskap, teknologi og kunst,

og alle fremmet drivkraften for rikdom, kontroll og kunnskap om den naturlige verden. I Storbritannia oppstod det en debatt der man diskuterte ulike utfordringer som kunne finne sted ved å knytte det britiske imperiet sammen. I denne debatten kom man frem til at imperialism kunne være en mulighet for å skape tett bånd politisk, økonomisk og kulturelt. Dette ble sett på som en selvfølge etter Cooks seilaser i 1771, og tankegangen om at siviliserte samfunn skulle sivilisere andre “mindre” siviliserte samfunn ble meget normal. Dette startet i Storbritannia og spredte seg til andre stormakter og overbevisningen om at stormaktene hadde enerett til å spre sin kultur og sin sivilisasjon i verden ble født (Stafford, 2011, s. 294).

Selv om imperialismebegrepet regnes som relativt nytt, er det ikke et nytt fenomen. Ifølge Helge Jordheim (2008, s. 21-26), betraktes Romerriket som et imperium på lik linje som stormaktene i Europa på attenhundretallet. I løpet av attenhundretallet endres imperium til imperialism, og regnes som en maktkomponent som er dominerende i et lands politikk. Nasjonalismen og imperialismen smeltes sammen, slik nasjonalismen og kolonialismen smeltet sammen. Imperialisme er nå å sivilisere fremmede. Videre regnes nå imperialismen som militærmakt, og brukes ofte som et kampbegrep (Jordheim, 2008, s. 28).

2.1.1 Formell og uformell imperialism

Imperialismebegrepet, er som tidligere nevnt, svært vanskelig å definere, noe som også blir gjort vanskeligere når det er to tilhørende ledd; formell og uformell imperialism. Formell imperialism innebærer at det er et direkte styre. Regjeringen er etablert av kolonisatoren og de etablerer et rettssystem (Winks & Neuberger, 2005, s. 258; Darwin, 1997, s. 614). Britisk herredømme over koloniene i Amerika før 1776 og i India fra 1858 til 1947 er to eksempler på formell imperialism. Britisk regjering ledet landene med en faktisk base, og styrte med tanke på egen gevinst. På grunn av den uformelle imperialismens natur blir den ofte ansett som et fenomen som oppstod etter 1815, med et grunnleggende fokus på å etablere økonomisk eller politisk innflytelse i en annen region (Winks & Neuberger, 2005, s. 285).

Uformell imperialism bruker indirekte midler, vanligvis økonomiske, men ofte supplert med militære trusler, for å kontrollere en nasjon, region eller territorium. Uformelt styre er generelt rimeligere enn å formelt overta et territorium, og ble derfor mer populært etter 1815 og er fortsatt den vanligste formen for imperialism (Winks & Neuberger, 2005, s. 287; Darwin, 1997, s. 614). Ved å kontrollere territoriet fra avstand, spres ofte kontrollen lettere gjennom teknologisk overlegenhet, gjeld som ikke kan tilbakebetales, eierskap til land eller privat industri, samt ujevne handelsavtaler (Winks & Neuberger, 2005, s. 287-288). I forhold til oppgavens natur er det naturlig å fokusere på formell imperialism, fordi at Storbritannia hadde kontroll over India fra innsiden av landet.

2.2. Splitt-og-hersk taktikk

Splitt-og-hersk er hovedsakelig et prinsipp som innebærer å gjøre sine motstandere uenige for å så deretter kunne overmanne dem enkeltvis (Farooqui, 2015, s. 49). Splitt-og-hersk stammer fra det latinske uttrykket *divide et impera*, som i historisk kontekst stammer fra Romerriket og taktikken ble brukt av romerske herskere slik som Julius Caesar. Selve splitt-og-hersk begrepet ble ikke brukt av romerne, men har blitt introdusert senere (Neumann, 2014, s. 301). Selv uten et begrep for å forklare splitt-og-hersk, er det en taktikk som lenge har vært benyttet i ulike former. I Niccolò Machiavelli sin bok VI i *Dell'arte della guerra* fremstilles en lignende militær strategi som tilsier at “En kaptein burde, blant alle hans andre handlinger, forsøke ved enhver kunst å dele fiendens styrker, enten ved å gjøre ham mistenksom overfor sine menn som han stolte på, eller ved å gi ham grunn til at han må atskille strykene fra hverandre, og på grunn av dette, blir han svakere” (Machiavelli, 2006, s. 145).

Hensikten med en splitt-og-hersk taktikk er å skape og opprettholde forskjeller, ofte mellom ulike grupper slik at lederen styrker sin makt og kontroll over subjekter, befolkningen eller ulike interesser som motsetter seg styret (Andersen, 2014, s. 369 & 370). Taktikken kan benytte seg av ulike elementer for å oppnå kontroll, der det å fremme mistillit og fiendskap mellom lokale ledere eller folk, kan føre til et ønsket resultat for lederen. Splitt-og-hersk kan også benytte både voldelige og ikke-voldelige taktikker for å oppnå et ønskelig resultat (Andersen, 2014, s. 370). Videre kan taktikken også benyttes som en strategi for å forhindre tette bånd mellom ulike grupper, både religiøst men også med tanke på areal. Splitt-og-hersk benyttes derfor for å svekke spesifikke bånd eller mulige bånd (Neumann, 2014, s. 305). Historisk sett har splitt-og-hersk taktikken hovedsakelig blitt brukt av imperier som har ønsket å utvide territorier, slik som for eksempel Storbritannia.

2.3. Ledelse

Ifølge Akhtar Sandhu (2009, s. 73), fremmet den britiske embetsmannen og koloniale administratoren Sir Charles E. Trevelyan, to mulige modeller som kunne føre til politisk endring i India. Den første var en voldelig eller trassig ledelse, der frihetsbevegelsen fjernet britene med makt. Den andre var en ‘konstitusjonalistisk’ ledelse som var en fredelig modell, der den nye generasjonen i India ønsket å oppnå selvstyre gjennom hjelp av engelsk utdanning og konstitusjonelle midler.

Ved en voldelig eller trassig ledelse ville en indisk frihetsbevegelse tvinge britene, og deres sympatisører, med en voldelig strategi. Dette ville utføres med våpen, og angrepene ville blitt sett på som en nasjonal plikt. Modellen ble utført i samhold med en nasjonalistisk ånd, men i motsetning til britenes nasjonalisme, tilknyttet imperialismen, ville den indiske befolkningen som utførte disse

angrepene blitt betraktet som terrorister (Sandhu, 2009, s. 74). I Det indiske opprøret av 1857 kjempet individer for frigjørelse fra Storbritannia. Menneskene som gjennomførte voldelige handlinger under opprøret ble enten hengt, fengslet eller forvist til Andamanene.

Ved en konstitusjonell ledelse ville den indiske befolkningen godta at den britiske ledelsen ville være til stede, og kampen for frigjørelse ble kjempet under parameterne satt og gitt av herskerne. Dette ville føre til gjensidig aksept mellom lokale ledere og den britiske ledelsen (Sandhu, 2009, s. 75).

3. Historisk bakteppe

Denne delen av oppgaven tar først for seg East India Company, det engelske handelskompaniet som gjennom krydder- og tekstilhandel fikk kontroll over det indiske subkontinentet. Dette er relevant fordi det var gjennom East India Company at Storbritannias regjering fikk rettighetene til å kontrollere India, som førte til at India offisielt ble en kronkoloni. Deretter blir det redegjort for den økende britiske dominansen på havet, og hvordan den britiske marinen ga Storbritannia mer påvirkningskraft på land både i og utenfor Europa. Dette er interessant fordi den britiske marinen var en avgjørende aktør i kampen for å overta India. Til slutt redegjøres det for Pax Britannica og oppfatningen av verdensfred gjennom britisk verdensherredømme.

3.1. East India Company

East India Company¹ begynte hovedsakelig som et handelskompani på 1600-tallet, med en rekke kjøpmenn som ønsket å skape nye, bedre liv. Med en bakgrunn i handel av krydder i Ostindia, en eldre betegnelse brukt om land i Sør- og Sørøst-Asia, særlig Indonesia. Etterhvert ble fokuset flyttet til India, og kompaniets virksomhet ble endret fra krydder til tekstiler. Krydderhandelen i Ostindia var meget lønnsom fordi produktet hadde høy verdi og en stor etterspørsel fra europeerne som ikke kunne sikre seg store mengder krydder (Harris, 2005, s. 219). Opprinnelig var East India Company avhengig av å overta det nederlandske kompaniets krydderhandel for å fremme egen vinning. Det var økonomi som et zero-sum spill, selve essensen av merkantilisme. Krydderhandelen i Ostindia var meget lukrativ, men lukrative virksomheter bringer ofte med seg problemer.

Problemene mellom England og Nederland økte; lengre var ikke handelen i Ostindia om

¹ Beskrivelsen East India Company har ofte blitt brukt for å beskrive både the English East India Company (ofte også omtalt som the British East India Company), og the Dutch East India Company. De to handelskompaniene ble holdt adskilt ved forkortelsene EIC, for det britiske handelskompaniet og VOC for det nederlandske (Harris 2005: 219). I denne oppgaven vil East India Company kun bli brukt for å omtale det britiske handelskompaniet.

profitt, men om å senke prisene. Problemene økte i perioden 1652 til 1674 da det var tre kriger mellom England og Nederland, som førte til et engelsk nederlag selv med en større befolkning og marine enn Nederland (Ferguson, 2004, s. 21). For å forhindre mer krig mellom et svakt England og et sterkt Nederland ble det enighet rundt en fusjon mellom de to landene og handelskompaniene i 1688; Nederland fikk beholde Indonesia og krydderhandelen, mens England fikk utvikle tekstilhandel i India (Ferguson, 2004, s. 21).

I begynnelsen var Englands rolle i India avhengig av godkjennelse fra stormogulen i Mogulriket. Stormogulen tillot England å drive tekstilhandel, som igjen mente at Mogulrikets underordnede også tillot England å drive tekstilhandel. På grunn av England sin rolle i India, som en handelspartner, og ikke kolonimakt, ble engelskmennene som dro til India gjennom East India Company en del av den indiske kulturen. Rase elementet som ble en fremtredende del av kolonistynet var ikke synlig. Det var på 1740-tallet at Storbritannia begynte å få kontroll i India ettersom stormogulen begynte å miste kontroll over Delhi (Ferguson, 2004, s. 28). Anarkiet engelskmennene så i India, fremmet deres idé om at inderne var uegnede til å styre seg selv. East India Company og dets økende hær, bestående av Telugu-bønder i sør, Kunbier i vest og Rajuputer og Brahminere fra den sentralt-beliggende Gangesdalen, som var utstyrt med europeiske våpen og blitt underordnet til engelske offiserer la grunnlag for at East India Company kunne ta kontroll over styret (Ferguson, 2004, s. 29). I teorien hadde East India Company en sikkerhetsgruppe, men i praksis en privat hær som tillot East India Company å ta kontroll over større områder i India (Ferguson, 2004, s. 29).

Ved at East India Company regjerte over store områder i India, endret selskapets karakter seg. Det tidligere fokuset på tekstilhandel ble flyttet til regjeringen av India, noe som førte til at den britiske regjeringen kunne gripe inn i kompaniets administrasjon. Et naturlig spørsmål, med tanke på den tidligere harmonien mellom indere og engelskmenn, er hvorfor tok Storbritannia kontroll over India? Det bråkjekke svaret er fordi det kunne. Storbritannia hadde allerede mistet de amerikanske koloniene, og fokuset flyttet seg derfor til den indiske halvøya. Den britiske hæren, og East India Company sin hær, var overlegne. Dette ga Storbritannia en mulighet å erobre, og etter Det indiske opprøret i 1857 ble kompaniets rettigheter overført til den britiske kronen og fokuset forblir imperialistisk.

3.2 Britisk dominans på havet

Etter triumfen over Den spanske armada i 1588, var det et betydelig skifte i den britiske marinen. Den offentlige støtten til marinen fremmet Storbritannia fremover, og innen 1771 strømmet det inn varer til havnene rundt omkring i Storbritannia (Wilkinson, 2004, s. 181). Handelsskip fraktet dyrebare varer fra Sør-Amerika, saltfisk fra Canada, eksotisk silke og krydder fra India. Aldri før hadde

det britiske imperiet vært så rikt eller så omfattende, og det var den kongelige britiske marinen sin jobb å opprettholde en nyvunnet rikdom som plasserte Storbritannia som en stormakt i Europa (Wilkinson, 2004, s. 181). Under admiral Horatio Nelson, vant den kongelige britiske marinen slaget utenfor Cabo de Trafalgar. Selv om Nelson, den britiske nasjonens helt, ble hardt skadet under slaget og døde, utslettet marinen den største trusselen² mot Storbritannia og hennes stilling i verden siden Den spanske armada (Lambert, 2005, s. 3). Et av de viktigste elementene i seieren ved Trafalgar var at den etterfølgende utviklingen av britisk marine-overlegenhet, var at det tillot veksten av det britiske imperiet.

I etterkant av slaget ved Trafalgar tok den kongelige britiske marinen kontroll over verdens hav, og jakten på handel og imperium ble drevet frem av marinen. En rekke nye teknologier utvidet den overlegne fordelen Storbritannia hadde over andre lands marinere, og mer enn noen gang var britiske skip og seilere symboler for den britiske nasjonen (Adkins, 2005, s. 161; Lambert, 2005, s. 3; Harding & Guimerá, 2017, s. 17). I tillegg hadde den britiske marinen en særdeles økonomisk fordel. Det var stor villighet til å bruke penger på marinen, noe som økte også i etterkant av suksessfulle slag (The American Advocate of Peace and Arbitration, 1890; Scientific American, 1864). Den økonomiske fordelen, samt den teknologiske fordelen førte til at den britiske marinen var overlegen. Storbritannia hadde en ny kommanderende flåte under kommisjon, nye krigsskip som gikk på damp, en etablert infrastruktur og sikker finansiering. Dette førte til at Storbritannia kunne påvirke andre stater og hadde en klar fordel overfor potensielle fiender (Matzke, 2011, s. 217).

3.3. Pax Britannica

I etterkant av Napoleonskrigene i 1815, framsto Storbritannia som den suverene seierherren. Den britiske økonomien var sterk i forhold til de allierte styrkene, som var svekket økonomisk. Samtidig bygde Storbritannia opp sin imponerende flåte, og den kongelige britiske marinen ervervet et skremmende rykte (Matzke, 2011, s. 233). Aldri hadde det vært lettere for Storbritannia å strebe etter verdenshegemoni.³ Uttrykket 'Pax Britannica' illustrerer den relative garantien av fred britisk lederskap gav Vesten, spesifikt Europa (Johnston & Reisman, 2008, s. 508). Britiske regjeringer arbeidet for stabilitet og fred for å bevare nasjonens sikkerhet og rikdom og for å opprettholde disse

² Spania og Frankrike kombinerte sine flåter i Napoleons høg etter verdensherredømme, og ved å overvinne den kombinerte trusselen av de to europeiske flåtene unngikk Storbritannia å miste kontrollen over den engelske kanal (Adkins 2005: 165).

³ En hegemon er en "stat som dominerer alle andre stater i systemet, der ingen andre stater har den militære evnen til å kjempe en kamp mot dem". En hegemon vil derfor være den eneste stormakten i et system (Mearsheimer 2001: 40)

interessene var likevekt i Europa nødvendig. Den europeiske konsert⁴ klarte ikke å bevare denne likevekten av seg selv.

Ved å bruke styrker fra den kongelige britiske marinen, klarte landet å opprettholde maktbalansen, ivareta Det osmanske riket samt avskrekke aggresjon fra Frankrike. Dette var enten i samspill med andre stormakter eller på egenhånd. I ønsket om å svekke Egypt fra å kontrollere begge rutene til India, og truslene Muhammad Ali, de-facto herskeren av Egypt, utgjorde mot Det osmanske riket samlet daværende statsminister Lord Palmerston de europeiske stormaktene, unntatt Frankrike⁵, for å bestemme politikken de skulle møte Muhammad Ali med. Det var Storbritannias plan om å bruke makt den europeiske konserten vedtok, og det var den kongelige britiske marinen som implementerte avtalen (Matzke, 2011, s. 217-218; Hopwood, 1990, s. 61; Šedivý, 2011, s. 50-52).

Gjennom Storbritannias imponerende sjøstyrker oppstod det muligheter for å jobbe selvstendig utenfor Europa, uten å måtte binde seg til en europeiske alliert. Dette førte til at Storbritannia bevarte en uavhengig utenrikspolitikk som var tilpasset det politiske systemet og interessene Storbritannia hadde (Matzke, 2011, s. 218). Den britiske dominansen, og Storbritannias avskrekkingspolitikk gjennom marinen sikret en stagnering av utfordringer rettet mot Storbritannia. I likhet med marinemakten hadde Storbritannia, gjennom søken på transatlantisk fred, oppstått som en kolonimakt og gjennom kolonien fikk Storbritannia enda mer makt (Matzke, 2011, s. 223; Gould, 2012, s. 109). Effektiviteten til den britiske flåten førte Storbritannia inn i rollen som hegemon, og den britiske dominansen var uovertruffen. Pax Britannica var kanskje ikke helt fredelig, men det sikret en sans av fred i Europa, og det var marineherredømmet som sikret freden.

4. Analyse

Denne delen av oppgaven skal redegjøre for fire ulike årsaker til at Storbritannia fikk tatt kontroll over det indiske subkontinentet. Dette gjøres ved å presentere fire underkapitler som fokuserer på hver sin grunn der den første tar for seg Det indiske opprøret av 1857 og diskuterer deretter hvordan Storbritannia tjente på opprøret og hvordan kontrollen i India økte etter opprøret. Deretter diskuteres Storbritannias vinning gjennom oppløsningen av avstand, særlig med tanke på teknologiske fremskritt og nyskapte transportsystemer. Videre ser oppgaven på hjelpen Storbritannia og de britiske embetsmennene fikk av den indiske eliten før det til slutt redegjøres for bruken av splitt-og-hersk taktikken i India. Dette inkluderes for å fremheve hvordan de fire grunnene alle spilte ulike roller til at Britisk India oppstod.

⁴ Den europeiske konsert var det internasjonale systemet som europeiske regjeringer formulerte og førte politikk i (Elrod 1976: 160).

⁵ Frankrike lente mot en pro-Egyptisk politikk, i motsetning til de andre europeiske stormaktene som var enige om en pro-Tyrkisk politikk (Šedivý 2011: 52).

4.1. Det indiske opprøret av 1857

Begynnelsen av Det indiske opprøret av 1857 dateres til 29. mars 1857 da sepoy Mangal Pandey gikk til angrep og avfyrte på britiske offiserer, inkludert sin kommandant i Barrackpore utenfor Calcutta i Bengal. Pandey ble overmannet av de britiske soldatene, noe som førte til henrettelsen av både Pandey og en annen sepoy i etterkant av angrepet (Bates, 2015, s. 122; Metcalf, 1964, s. 46). Pandey var soldat i det 34. regiment, og i etterkant av angrepet ble regimentet oppløst, noe som førte til en ryktestorm rundt oppløsningen av regimentet. Seks uker etter, flere tusen mil unna, ble et innfødt regiment ved Meerut, i delstaten Uttar Pradesh, offentlig ydmyket for å ha nektet, til og med å trene, i bruken av nye patroner som ikke ennå var utstedt. Regimentet ble avkledd og marsjert i sjakler rundt i leiren før de ankom fengselet. Neste kveld samlet de resterende soldatene (sepoier) seg rundt våpnene i deres regimenter, tvang opp rustkammeret, frigjorde sine medsoldater fra fengselet og angrep og drepte deres britiske offiserer, samt en rekke sivile. Datoen var 10. mai 1857, og dagen etter marsjerte de til Delhi. Den 11. mai nådde opprøret Delhi, en by uten britiske tropper. Opprørene brant ned flere offentlige bygninger, deriblant telegrafbygningen⁶ (Bates, 2015, s. 122; Metcalf, 1964, s. 49).

Ved ankomsten i Delhi var det enighet blant soldatene fra Meerut at den aldrende stormogulen Bahadur Shah Zafar II skulle støtte opprøret og deres side. Zafar hadde lenge følt seg ydmyket og undertrykket av britenes forsøk på å minske både hans, og Mogulrikets makt i regionen. Zafar ønsket å gjenopprette et mogulsk styre i Nord-India, og håpet at ved å slutte seg til opprørerne fra Meerut ville Mogulriket vinne fram ved en eventuell seier over britene (Metcalf, 1964, s. 49). I starten var opprøret begrenset til Meerut og Delhi, og det var kun soldater fra militærleirer i de to byene som gjorde opprør mot britene. Dette tydet på at britene enkelt kunne slå ned på opprøret. Etterhvert ble det tydelig for britiske soldater at opprøret var ustyrlig, mye på grunn av sivilbefolkningen som sluttet seg til soldatene. Deretter spredte opprøret seg med forbausende hurtighet over nordvest India; til Delhi, Varanasi, Prayagraj og Kanpur.⁷ Soldatene bestemte seg for å trosse sine hvite offiserer, dette førte til at virket som mytteristenes gikk amok, og drepte alle europeere de kunne finne, handlinger som ofte ble hjulpet og støttet av lokale urbane mobber over landet (Metcalf, 1964, s. 49; Ferguson, 2004, s. 147).

⁶ Ved å brenne ned telegrafbygningen ble kommunikasjon mellom Delhi og Storbritannia kuttet (Ferguson 2004: 167).

⁷ Kanpur hadde tidligere navnet Cawnpore, og massakren i Kanpur blir ofte omtalt under navnet 'Siege of Cawnpore' (English 1994: 169)

⁸ Det indiske opprøret av 1857 blir ofte omtalt som 'The Indian Mutiny' eller 'The Indian Mutiny of 1857', og ordet mytteri ble lenge brukt for å fremheve medfølelse for britene (Brodkin 1972: 279; Bragg 2010).

Det indiske opprøret av 1857 møtte sin blodigste måned, juni, da soldatene i Kapur trakk våpen mot britene. Nana Saheb, den adopterte sønnen til den avsatte prinsen for Marathariket, erklærte sin støtte til opprørerne og Bahadur Shah Zafar II. Dette førte til at de britiske soldatene i området ble tvunget til å søke tilflukt i byens nordlige del. Saheb hadde tidligere problemer med East India Company ettersom kompaniet hadde bestemt at pensjonen og æren til avstamningen til en Peshwa⁹ ikke ville bli gitt videre til Saheb ettersom han ikke var en naturlig født arving. Etter flere uker med sammenhengende bombardement, tilbød Nana Saheb, den 25. juni, britene trygt leie gjennom Kanpur ned til elven, men i stedet ble de massakrert i det de forsøkte å gå ombord i båtene. Overlevende, inkludert kvinner og barn, ble senere massakrert (Randall, 2003, s. 6; Metcalf, 1964, s. 51; Joshi, 2007, s. 59; Pati, 2007, s. 1686).

Selv om opprøret vant frem i Kapur, var det britene som vant fram til slutt og fikk tilbake kontroll i India gjennom tre faser. Første fase førte til at britene kjempet for å ta tilbake kontrollen i Delhi og Kanpur. Gjennom den første fasen var den mest sentrale oppgaven å utvise opprørerne fra Delhi, samt å samle større britiske tropper i Calcutta (Metcalf, 1964, s. 50). Under den andre fasen ble britiske tropper forsterket med 40 000 menn som ankom Calcutta, og målet var Lucknow¹⁰. Den britiske seieren over Gwalior-opprørerne førte til gjenerobringen av Doab. Gjennom en rekke slag i sentral-India, fikk feltmarskalk Sir Hugh Rose og britene overtaket for fullt under opprøret. Innen desember 1858 hadde alle opprørsstyrkene blitt skjøvet over grensen til Nepal, og India var igjen under britisk kontroll, men nå av den britiske kronen, ikke East India Company. Den 5. januar 1859 ble Det indiske opprøret rapportert over (Metcalf, 1964, s. 52-61).

Årsakene bak Det indiske opprøret av 1857 har lenge vært diskutert, i og med at den mest aksepterte årsaken er at ryktet om at indiske soldater var svært misfornøyde med at patronene til Enfield-riflene var innsatt med enten ku- eller svinefett. Selv en banal årsak som patroner kunne ikke skjule indiske soldaters misnøye med det styresettet til East India Company, og hvordan det var en stadig pågående aksjon for å bringe kristendommen til India (Ferguson, 2004, s. 146; Metcalf, 1964, s. 48; Joshi, 2007, s. 55; Pati, 2007, s. 1686; Roy, 2007, s. 1724). Blandingen av misnøye mot styresett, mangelen av respekt for religion og mangelen av mulighet for å øke i rang i hæren er alle underliggende årsaker til Det indiske opprøret av 1857. Ifølge Hutchins (1967, s. 79) kan man se at Det indiske opprøret av 1857 for mange briter ble en "unnskyldning" for holdningsendringen som overtok India og dens britiske befolkning. Imperialismen økte, og begrunnelsen var Det indiske

⁹ Peshwa var en arvelig posisjon i Maharatriket som kan sammenlignes med rollen til en førsteminister eller statsminister (Muir 2013: 106).

¹⁰ Byen Lucknow ble forsvart av residensen under Det indiske opprøret av 1857, etter at opprørere hadde tatt seg inn i byen. Selv om byen var forsvart, var det viktig at hjelpen nådde byen slik at de britiske sivile kunne evakuere. Britiske soldater prøvde å ta tilbake kontrollen over byen, men de fleste indiske opprørerne klarte å flykte fra byen inn i Terais tette jungler. Etter to hjelpeforsøk hadde nådd byen, ble forsvarerne og de sivile evakuert fra residensen, og byen ble forlatt (Metcalf 1964: 52)

opprøret av 1857, men selv med en ny styringspolitikk var opprøret bare beviset, ikke skapelsen av holdningene som allerede var oppstått, men nå rettfærdiggjort.

I etterkant av opprøret ble East India Company sine rettigheter i India overført til den britiske kronen, og India ble nå en offentlig en britisk koloni. Hvis Det indiske opprøret av 1857 ikke hadde blitt utkjempet er det usikkert om India hadde blitt en britisk koloni. Samtidig er det vanskelig å stille "hva kunne ha skjedd hvis?" spørsmål ettersom India ble en koloni, og senere den aller viktigste britiske kolonien. Allikevel er det grunnlag for å se at Det indiske opprøret av 1857 er en grunnleggende årsak til at India ble en britisk koloni, og er derfor en essensiell hendelse til at Storbritannia kunne ta kontroll i India.

4.2. Oppløsning av avstand: innføring av nye transportsystem og teknologi

Siden slutten av 1700-tallet hadde Storbritannia fremstått som en pioner for ny teknologi, og britiske ingeniører var i spissen for en revolusjon; den industrielle revolusjonen. Storbritannia var det første landet som hadde en industrialiseringsprosess. Landets geografiske plassering og stabile politikk er to gode årsaker til Storbritannias vekst på denne tiden. Gjennom industrialiseringsprosessen ble det utviklet en rekke nye innovasjoner; dampskip, jernbane og telegraf. Disse tre oppfinnelser førte Storbritannia inn i et gradvis moderne produksjons- og samfunnsforhold (Winks & Neuberger, 2015, s. 79). I etterkant av Det indiske opprøret av 1857 fikk Dronning Victoria en nyskapt interesse i det indiske subkontinentet og den imperialistiske ansvarligheten Storbritannia hadde. I løpet av 1880-tallet mente Dronning Victoria at Storbritannia og det britiske imperiet hadde som oppdrag "[to] protect the poor natives and to advance civilization" (Ferguson, 2004, s. 167). Utover 1870-tallet hadde Dronning Victoria mulighet til å motta meldinger fra India i løpet av et par timer gjennom telegrafi. Telegrafsystemet endret kommunikasjonen mellom Storbritannia og India. Telegrafi var i stadig utvikling, og den viktigste nyskapelsen innenfor dette fagfeltet var konstruksjonen av holdbare og undersjøiske kabler. Selve kablene var i seg selv et imperialistisk produkt.¹¹ Siden kablene koblet Storbritannia til India, Canada, Australia og Afrika, var det lettere for Storbritannia å holde kommunisere med de viktigste koloniene (Ferguson, 2004, s. 168).

Gjennom dampskipet steg muligheten til å ankomme det indiske subkontinentet, noe som fremmet imperiets makt. Ved bruk av seilbåter hadde det tatt mellom fire og seks uker å krysse

¹¹ Kablene ble skapt av et gummilignende stoff fra Malaya som i likhet med India var en britisk koloni (Ferguson 2004: 168)

Atlanterhavet, men ved bruk av damp ble tiden reduserte til to uker på midten av 1830-tallet, og i løpet av 1880-tallet hadde tiden sunket til ti dager (Ferguson, 2004, s. 166). Den kongelige britiske marinen hadde i løpet av 1860-tallet over 240 dampskip, noe som gjorde den til den største marinen i verden, og med den uovertrufne produktiviteten på britiske verft, der begynnelsen av masseproduksjon lå i kortene. Aldri før har en nasjon dominert verdens hav slik som Storbritannia gjorde på midten av det nittende århundre (Ferguson, 2004, s. 165; Rappaport, 2017, s. 148). Dampskipene ble både større og raskere, samt at den gjennomsnittlige bruttotonnasjen omtrent doblet seg. Dette førte til at det både ble raskere å krysse havet, samt at det ble billigere. Shipping-kostnader var halvert mellom 1830 og 1880, og halvert igjen mellom 1880 og 1914. Dette sikret også en økt hastighet på utveksling av varer fra India tilbake til Europa, og andre nasjoner i verden (Ferguson, 2004, s. 166; Rappaport, 2017, s. 149). Ved hjelp av dampskipet ble avstanden mellom det indiske subkontinentet og Storbritannia mindre. Seilas med dampskip til India ble redusert fra tre måneder til tre uker rundt Kapp det gode håp. Indias strategiske betydning ble betydelig forbedret etter bruken av dampskip økte, og India ble regnet som en viktig del av den britiske verdensmakten (Kumar, 2017, s. 339).

Jernbanenettverket som ble bygd i Britisk India, der den første linjen som forbinder Bombay med Thane, en by over 33 kilometer unna, ble formelt åpnet i 1853. I løpet av mindre enn femti år var det lagt spor som dekket mer enn 386 000 kilometer (Ferguson, 2004, s. 169). Åpningen av jernbanenettet førte med seg en rekke fordeler for den britisk handelen. En av grunnene til dette var at de lange strekningen kunne bringe ulike produkter raskere til bryggene som fraktet dem tilbake til Europa (Darwin, 1997, s. 625). Jernbanen fungerte som en indikator på teknologiens kraft og muligheter, og mulighetene for å transportere mennesker og varer ble større. Aldri før hadde det vært mulighet for å bringe mennesker eller produkter så fort gjennom landet. Jernbanen 'krympet' størrelsen på verden og fremmet en annen forestilling om avstand, hastighet og nasjonal geografi enn tidligere. Gjennom jernbanen og gjennom de overlegne teknologiske fremskrittene Storbritannia hadde over India og det indiske folket ble Britisk India sikret som kronjuvelen i det britiske imperiet (Bell, 2007, s. 84)

Dette illustrer hvordan verden endret seg under Dronning Victorias regjeringstid; den ble mindre - hovedsakelig takket være britisk teknologi. Ved hjelp av telegrafsystem, dampskip og jernbanen hadde britene mulighet til å nå India raskere enn noensinne. Britisk India fikk gjennom det britiske siviliseringsprosjektet ny infrastruktur. India fikk nye jernbaner, vanningskanaler og gruvedrift, samt at britene innførte et vestlig utdanningssystem. Samtidig som India ble anglifisert, ransaket britene India av naturressurser og rikdom for å fremme sin maktposisjon i Europa (Ferguson, 2004, s. 168-169; Downing & Reamer, 2016, s. 49; Macleod, 1993, s. 131). Det britiske imperiet og den engelske sivilisasjonen ble spredd raskere og var mer utbredt enn noen andre koloniriker.

Moderne vitenskap og teknologi hadde forent det britiske imperiet på flere kontinenter (Kumar, 2017, s. 345). Gjennom den nye teknologien og transporten fikk Storbritannia en større maktposisjon i India; det ble lettere å kommunisere på tvers av landet, samt at det ble lettere å kommunisere med Storbritannia og det var lettere å opprettholde kontrollen.

4.3. Hjelp fra indisk elite

En av de viktigste grunnene til at Storbritannia fikk kontroll over India er hjelpen fra indisk elite. Eliten bestod av indere, som hadde ansvar for dag-til-dag administrasjonen av hvert distrikts lokale taluk¹² og var en nødvendighet for å kontrollere India. Antallet innfødte indere som jobbet under den britiske staten økte stadig, og i 1867 var det over 13 000 innfødte indere som jobbet i den offentlige sektoren i India (Ferguson, 2004, s. 189). Det var umulig for Storbritannia å lede og kontrollere India uten hjelpen fra de innfødte inderne. Dette førte til at for mange briter var ikke India offisielt et erobret land, fordi britene var fortsatt avhengige av at samfunnet til en viss grad var likt som tidligere, uten et britisk styre. Hovedsakelig var det kun indiske herskere som hadde blitt erstattet eller underkastet av britene; de fleste indere fortsatte som før, men for en rekke indere fra høyere klasser ble britisk styre en mulighet til egen vinning (Ferguson, 2004, s. 189). Utdanning var avgjørende for fremveksten av en pro-britisk indisk elite; selv om britene først var tvilsomme til å tillate, og å tilby, innfødte indere vestlig utdanning. Det ble tidlig klart at flere innfødte, særlig bengaler med høy kaste, viste interesse for vestlig utdanning og så fordelene ved å snakke det samme språket som sine nye herrer. Ved å snakke det samme språket var det også lettere å forstå kulturen, som igjen gjorde det lettere å tilpasse seg til den nye normalen. Den tidligere tvilsomheten rundt å tilby innfødte vestlig utdanning forsvant i 1835, da den britiske politikeren og senere ‘Secretary at War’, Thomas Babington Macaulay forklarte, med sitt ‘Minute of Education’, hvilke fordeler Storbritannia fikk, og hva som kunne oppnås ved å tillate og tilby full vestlig utdanning:

“It is impossible for us, with our limited means, to attempt to educate the body of the people. We must at present do our best to form a class who may be interpreters between us and the millions whom we govern; a class of persons, Indian in blood and color, but English in taste, in opinions, in morals, and in intellect”.¹³

I etterkant av Macaulay sitt memorandum, ble den lovgivningsmessige handlingen English Education Act of 1835 gjennomført. Dette innebar at East India Company ble pålagt av det britiske parlamentet til å bruke midler på utdanning og litteratur av innfødte i India. Gjennom den vestlige utdanningen vokste den pro-britiske indiske eliten; høyt utdannede menn fra velstående indiske

¹² Taluk er en administrativ enhet (Ferguson 2004: 189).

¹³ Ferguson 2004: 190

familier. Eliten ble selve symbolet på at vestlig utdanning var overlegen. Den nye eliten steg raskt oppover gradene, og flere til den grad at de selv var med i den britiske elitens Indian Civil Service (ICS) (Ferguson, 2004, s. 190; Nanda, 1977, s. 17). For å formidle ordrer til resten av befolkningen, var Storbritannia avhengig av samarbeidet mellom innfødte indere som var del av ICS. Regjeringen i imperiet var muliggjort gjennom samarbeid med sentrale seksjoner av innfødte indere, noe som var en bitter sannhet for britene.

Det britiske styret ble gjort mulig av den indiske eliten, med det var allikevel problemer som oppstod for britene i India. Ideen om hva India skulle være og hvordan 'ekte' indere skulle oppføre seg stod i kontrast til den indiske eliten. Imperiet var bygget på den britisk indiske hæren og indiske embetsmenn som gjennom utdanning hadde blitt anglifisert. Den tradisjonelle oppfatningen av hva britene mente at India skulle være ble vanskelig å oppfylle, og endret seg. Dette skapte problemer for George Nathaniel Curzon, som var visekonge i India fra 1899 til 1905, fordi han ønsket at India skulle følge et tradisjonelt hierarki (Ferguson, 2004, s. 206-210). Etter at Curzon ønsket å splitte Bengal i to¹⁴, økte fremveksten av indisk nasjonalisme og vold. Den mest overraskende endringen var at gjennom sitt ønske om å skape en indisk elite, og gjennom fremmedgjøringen av eliten møtte britene sin største motstand. Eliten som tidligere hadde bygget opp hele imperiet, snudde på sine herrer og det ble tydeligere at den indiske nasjonalismen ikke var drevet av forverringen av flertallet, men selve avvisningen av de få privilegerte. Ideen om anglifisering, og samarbeid med britene ville inderne få selvstyre på en fredelig måte ble knust. Macaulay hadde oppfordret framveksten av en indisk elite som var engelsktalende, vestlig utdannet, en klasse av embetsmenn som var nødvendige for statsforvaltningen, og som de britiske administrasjonssystemer var avhengige av, men allikevel ble overrasket av deres misnøye ved å bli sidestilt (Ferguson, 2004, s. 216-218).

4.4. Splitt-og-hersk i India

I likhet med andre koloniale regimer brukte også Storbritannia ulike splitt-og-hersk strategier for å opprettholde kontroll over India, og landets hær. Det var viktig for det britiske imperiet å beholde makten. I India ble dette gjort ved å rekruttere uforholdsmessig fra visse grupper, for å så unnlate å rekruttere fra andre grupper. Etter Det indiske opprøret av 1857 utelot britene å rekruttere tropper fra hindi-talende områder, særlig rundt Nord-India, og valgte i stedet å rekruttere tropper, i meget store antall, fra nylige erobrede områder rundt Punjab og Khyber Pakhtunkhwa, tidligere kjent som Den nordvestlige grenseprovinnsen. Dette var områder som var lojale til den britiske kronen, og flere

¹⁴ Calcutta var hovedstad i både Bengal og India og ble regnet som selve maktbasen til den indiske nasjonalkongressen. Calcutta ble regnet som sentrumet som Kongresspartiet ble manipulert fra. Forslaget om å splitte Calcutta var så upopulært at det løsnet den verste politiske volden mot britisk styre siden Det indiske opprøret av 1957. (Ferguson 2004: 212-213)

tropper ble sendt til Punjab for å hjelpe med å slå ned på opprøret (Wilkinson, 2015, s. 37). Videre var det en underliggende usikkerhet blant britene når det gjaldt rekruttering av grupper som ble oppfattet som lojale. Dette var tydelig rundt de 'rene' Punjabi- og Pashtun-troppene som ble rekruttert på basis av at de var lojale til britene. Disse 'rene' Punjabi- og Pashtun-troppene var rekruttert for å beskytte områdene rundt den, nå, pakistanske grensen, mot potensielle russiske trusler på slutten av 1800-tallet (Wilkinson, 2015, s. 37). Selv med tropper som ble oppfattet som lojale, var britene usikre på deres rolle i imperiet, og brukte en rekke strategier for å forhindre nye opprør. For å forhindre den indiske befolkningen fra å koordinere seg mot britene, distribuerte britene indiske soldater i faste, satte, bataljoner, der menn fra ulike regioner og grupper tjenestegjorde sammen. Ved å plassere menn fra ulike regioner og grupper i en homogen samling, forhindret britene troppene fra å finne en felles sak mot kolonimakten. Den eksplisitte hensikten ved å splitte troppene ble sett på som nødvendig for å opprettholde den britiske makten (Wilkinson, 2015, s. 37).

Statssekretær for India Sir Charles Wood, skrev i 1862, at han ønsket å "ha en annen og rivaliserende ånd i forskjellige regimenter, slik at en Sikh kan skyte inn [i en] Hindu, Gorkha inn i begge, uten noen skrupler i tilfelle behov" (Sarkar, 1983, s. 16). Hensikten ved ønsket bak en rivaliserende ånd var at troppene, bestående av ulike menn fra ulike grupper og kaster, var villige til å angripe sine likemenn for å beskytte britene. I noen regimenter var det også regler om at menn i samme tropp måtte trekkes fra forskjellige underkaster. Dette var for å minske sannsynligheten for at mennene ville forene seg for å forråde sine offiserer, og muligens forenes tett nok, med en sterk nok misnøye til det britiske regimet til å begynne et nytt opprør. Denne splittelsen av de ulike folkegruppene, og prinsippet av å ikke plassere samme etniske gruppe i samme tropp, ble opprettholdt selv da indiske offiserer begynte å bli gitt Kongens kommisjoner i den britisk indiske hæren etter 1919 (Wilkinson, 2015, s. 38). Den indiske hæren praktiserte en "balanseringspolitikk", som hovedsakelig ble utøvet utenfor hæren, bestående av en britisk enhet per to indiske enheter. Dette ble gjort for å sikre at det ikke ble nye opprør. I tillegg bestod hæren av Gorkha-soldater¹⁵ rekruttert fra Nepal. Britiske og Gorkha-tropper ble sett på som de mest lojale, og ble alltid holdt innenfor en viss rekkevidde for store konsentrasjoner av indiske soldater i tilfelle det skulle oppstå problemer (Wilkinson, 2015, s. 38; de Bruin, 2014, s. 85). Skillet mellom indiske soldater og Gorkha-soldater ble holdt fram til slutten av den britiske regjeringen for å forhindre en mulighet for koordinering mellom Gorkha-tropper og potensielle indiske mytterister. Lord Herbert Kitchener, da han var øverstkommanderende, analyserte sikkerhetsrisikoen ved den britisk indiske hærens sammensetning og konkluderte med at

¹⁵ Gorkha-tropper besto av nepalske leiesoldater som ble rekruttert til den britisk indiske hæren og som tjenestegjorde i hæren. Gurkhaene ble sett på som meget lojale til den britiske kolonimakten (Coleman 1999: 161).

“The most loyal Native soldiers are beyond all doubt the Gurkhas. They have very little in common with the rest of our indigenous troops and are hardly likely to coalesce with them; their individual personal sympathy with the British soldier is well known, and except by the grossest folly on our part, I see no danger of alienating their friendship. So convinced am I of this that I consider we should be perfectly justified in eliminating them altogether from our calculations when estimating the relative proportions of British troops.”

Ettersom at Gurkhaene var de mest lojale til den britiske kolonimakten, var det en fordel å ha troppene plassert sammen med de britiske troppene. Ikke bare sikret det mer makt til britene, men den underliggende lojaliteten Gurkhaene hadde til britene, sikret at selv ved et opprør ville Gurkhaene prioritere å støtte opp den britiske hæren. Dette i motsetning til i en etnisk indisk gruppe som ville tatt del i opprøret på grunn av misnøye til kolonimakten. Videre kan man se at hæren brukte en rekke strategier for å sikre politisk stabilitet i hovedrekrutteringsregionene, samt å opprettholde dens sosiale og politiske isolasjon og lojalitet. Dette var med bakgrunn i den undertrykkende politikken og ledelsen av tropper og deres hjemregioner som hadde ført til Det indiske opprøret av 1857. For å opprettholde tilfredshet i regionen, fikk rekrutteringsregionene fordeler og utviklingsprosjekter av den britiske staten. I tillegg ble det brukte penger på militære lønninger og pensjoner, som gjorde at visse regioner vokste mye raskere enn gjennomsnittet (Wilkinson, 2015, s. 38).

Ved at noen av regionene i India vokste fortere enn andre, økte de regionale forskjellene både i vekst og inntekt. På grunn av utgiftene gitt til jernbane, veier og vanning i Punjab, hærens viktigste region, var utgiftene dobbelt så høye her per innbygger som i resten av India, noe som førte til en større vekst både økonomisk og kulturelt. Det er stor sannsynlighet for at disse forskjellene i offentlig investeringer under den britiske kolonimakten har ført til store regionale forskjeller som vedvarte. Videre kan man se at den britiske kolonimakten grep inn i en rekke kontroversielle spørsmål, som for eksempel Punjab jordbrukspolitikken i 1907 og Sikh Akali-bevegelsen over kontrollen av gurdwaraer etter 1919. Disse spørsmålene kunne true den politiske lojaliteten til de viktigste rekrutteringsklassene, som sikhene, Jat hinduer, og Punjabi-muslimene (Wilkinson, 2015, s. 39). Dette viser hvordan den britiske kolonimakten eksplisitt forhindret visse etniske grupper fra å samhandle for å forhindre økt misnøye over styret, samt for å forhindre et nytt opprør.

5. Oppsummering og konklusjon

Hensikten med denne oppgaven har vært å undersøke hvordan Storbritannia klarte å ta kontroll over India. Gjennom bruk av kildematerialer fra tidligere forskning om Britisk India og det britiske imperiet har oppgaven fokusert på det historiske grunnlaget som førte til at Storbritannia først og fremst hadde muligheten til å bli en kolonimakt. Oppgaven bygger på en gjennomgang av terminologi

og strategier som brukes for å kunne gjennomføre analysen på en forståelig måte. Analysen fokuserte på fire ulike årsaker som har spilt en avgjørende rolle i Storbritannias kolonisering av India, noe som har ført til at det er fire ulike hovedfunn i oppgaven.

Det første funnet er at Det indiske opprøret av 1857 tillot Storbritannia til å ta kontroll over rettighetene som East India Company hadde i India. Dette resulterte i at India offisielt ble en britisk koloni, og Storbritannia fikk derfor bygget videre på East India Company sitt arbeid i India, men nå med full støtte fra den britiske kronen. En sentral observasjon av det første funnet er at gjennom Det indiske opprøret av 1857 ble det tydelig at imperialistisk tankegang hadde oppstått i britene lenge før opprøret skjedde, men at disse imperialistiske ideene først ble tatt i bruk i etterkant av opprøret som en straff mot de indiske opprørene. Det andre funnet er at teknologiske framskritt og nyskapede transportsystemer oppløste avstanden mellom Storbritannia og India, og var avgjørende for at Storbritannia kunne ta større kontroll i India, samt å beholde den kontrollen de allerede hadde. Utslettelsen av de geografiske hindringene tillot Storbritannia å forsyne seg av det indiske subkontinentets ressursers som de tidligere ikke hadde tilgang på. Det tredje funnet i analysen er at Storbritannia ikke hadde klart å kontrollere India uten hjelp fra en indisk elite som ønsket å fremme egne interesser. Videre klarte Storbritannia å manipulere frem en indisk elite som jobbet i britisk interesse gjennom introduksjonen av vestlig utdanning. Dette ga Storbritannia muligheten til å kontrollere de innfødte gjennom et knippe vestlig utdannet indere som var pro-britisk styre. Det fjerde og siste funnet i analysen er at Storbritannia gjennom splitt-og-hersk taktikken fikk kontroll på India gjennom en systematisk splittelse av ulike etniske folkegruppene. Bakgrunnen for splittelse var å forhindre et nytt opprør. Britene fokuserte særlig på å holde ulike religiøse grupper adskilt, og jobbet for å skape mistillit mellom gruppene. Dette demonstrerer hvordan Storbritannia bygget opp en kronkoloni som til tider var meget lojal til den britiske tronen gjennom en rekke absolutte handlinger som tillot Storbritannia i å ta kontroll som var nærmest umulig å fjerne. Resultatene fra denne oppgaven kan konkludere med at Storbritannia klarte å ta kontroll over India gjennom fire forskjellige handlinger som bygget på hverandre. Videre kan det konkluderes med at East India Company allerede hadde kontroll i India før det ble overgitt til Storbritannia. På denne tiden var det akseptert å ta kontroll over andre land og mennesker, da den vestlige kulturen fremsto som mer verdifull. Dette kan også være en av grunnene til at Storbritannia klarte å ta kontroll over India.

Litteraturliste

- Adkins, R. (2005). The World after Trafalgar. *New England Review (1990-)*, 26(3), 151-169.
- Andersen, M. (2014). Hva var Norge i det danske imperiet? - Skottland og Norge som semi-sentra. *Internasjonal Politikk*, (03), 367-387
- Bates, C. (2015). Indian Uprising of 1857 i Dharampal-Frick G., Kirloskar-Steinbach M., Dwyer R., & Phalkey J. (Red.), *Key Concepts in Modern Indian Studies*. New York: New York University Press
- Bell, D. (2007). *The Idea of Greater Britain: Empire and the Future of World Order, 1860-1900*. Princeton; Oxford: Princeton University Press
- Bragg, M. (Produsent). (2010) The Indian Mutiny [Podcast episode] med Devji, F., Kapila, S., & Kaul, C. *In Our Time: History*. Hentet fra: <https://www.bbc.co.uk/sounds/play/b00qprnj>
- Brodkin, E.I. (1972). The Struggle for Succession: Rebels and Loyalists in the Indian Mutiny of 1857. *Modern Asian Studies*, 6(3), 277-290
- Coleman, A.P. (1999). *A Special Corps: The Beginnings of Gorkha Service with the British*. London: The Pentland Press
- Darwin, J. (1997). Imperialism and the Victorians: The Dynamics of Territorial Expansion. *The English Historical Review*, 112(447), 614-642
- de Bruin, E. 2014. "War and Coup-Prevention in Developing States." PhD diss., Yale University
- Doyle, M.W. (1986). *Empires*. Ithaca: Cornell University Press
- Elrod, R. (1976). The Concert of Europe: A Fresh Look at an International System. *World Politics*, 28(2), 159-174
- English, B. (1994). The Kanpur Massacres in India in the Revolt of 1857. *Past & Present*, (142), 169-178
- Farooqui, A. (2015). 'Divide and Rule'? Race, Military Recruitment and Society in Late Nineteenth Century Colonial India. *Social Scientist*, 43(3/4), 49-59
- Ferguson, N. (2004). *Empire: How Britain Made the Modern World*. London: Penguin Books Ltd
- Gould, E. (2012). *Among the Powers of the Earth*. Cambridge, Massachusetts; London, England: Harvard University Press
- Harding, R., & Guimerá, A (Red.) (2017). *Naval Leadership in the Atlantic World: The Age of Reform and Revolution, 1700–1850*. London: University of Westminster Press.
- Harris, R. (2005). The English East India Company and the History of Company Law i Gepken-jager, E., Van Solinge, G., & Timmerman, L (Red.), *Voc 1602-2002: 400 Years of Company Law (Law of Business and Finance)*. Deventer: Kluwer Legal Publishers
- Hobson, J.A. (1938). *Imperialism: A Study*. London: George Allen & Unwin Ltd

- Hopwood, D. (1990). *Studies in Arab History: The Antonius Lectures, 1978-87*. London: Macmillan
- Hutchins, F. (1967). *The Illusion of Permanence: British Imperialism in India*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- Johnston, D., & Reisman, W. (2008). *The Historical Foundations of World Order*. Leiden: Brill
- Jordheim, H. (2008). *Imperium. Imperialisme. (Begreper i historien)*. Oslo: Unipub.
- Joshi, P. (2007). Mutiny Echoes: India, Britons, and Charles Dickens's A Tale of Two Cities. *Nineteenth-Century Literature*, 62(1), 48-87
- Kjelstadli, K. (2000). *Fortida er ikke hva den en gang var – En innføring i historiefaget*. Oslo: Universitetsforlaget
- Kumar, K. (2017). *Visions of Empire: How Five Imperial Regimes Shaped the World*. Princeton; Oxford: Princeton University Press.
- Lambert, A. (2006). 'THE GLORY OF ENGLAND': NELSON, TRAFALGAR AND THE MEANING OF VICTORY. *The Great Circle*, 28(1), 3-12
- Machiavelli, N. (2006). *The Art of War*. New York: Dover Publications Inc.
- Macleod, R. (1993). Passages in Imperial Science: From Empire to Commonwealth. *Journal of World History*, 4(1), 117-150.
- Matzke, R. (2011). *Deterrence through Strength: British Naval Power and Foreign Policy under Pax Britannica*. Lincoln; London: University of Nebraska Press
- Mearsheimer, J. J. (2001). *The Tragedy of Great Power Politics*. New York: W. W. Norton.
- Metcalf, T. (1964). *Aftermath of Revolt: India 1857-1970*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press
- Muir, R. (2013). *Wellington: The Path to Victory 1769-1814*. New Haven: Yale University Press
- Nanda, B. (1997). *Gokhale: The Indian Moderates and the British Raj*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press
- Neumann, I. (2014). Innledning: Det danske imperium og 1814. *Internasjonal Politikk*, (03), 299-309
- Pati, B. (2007). Historians and Historiography: Situating 1857. *Economic and Political Weekly*, 42(19), 1686-1691
- PRESENT STRENGTH OF THE BRITISH NAVY. (1864). *Scientific American*, 10(7), 106-106.
- Randall, D. (2003). Autumn 1857: The Making of the Indian "Mutiny". *Victorian Literature and Culture*, 31(1), 3-17
- Roy, K. (2007). The Beginning of 'People's War' in India. *Economic and Political Weekly*, 42(19), 1720-1728
- Rappaport, E. (2017). *A Thirst for Empire: How Tea Shaped the Modern World*. Princeton; Oxford: Princeton University Press

- Reamer, N., & Downing, J. (2016). *Investment: A History*. New York; Chichester, West Sussex: Columbia University Press
- Roscoe, A. (2008). *The Columbia Guide to Central African Literature in English Since 1945*. New York: Columbia University Press
- Sandhu, A. (2009). Reality of 'Divide and Rule' in British India. *Pakistan Journal of History and Culture, Vol. XXX(1)*, 61-80
- Sarkar, S. 1983. *Modern India, 1885–1947*. New Delhi: Macmillan.
- Šedivý, M. (2016). *Crisis Among the Great Powers: The Concert of Europe and the Eastern Question*. London: Bloomsbury Publishing PLC
- Stafford, R. (2011). Scientific Exploration and Empire i Porter, A. (Red.), *The Oxford History of the British Empire: Volume III: The Nineteenth Century*. Oxford: Oxford University Press
- THE BRITISH NAVY. (1890). *The American Advocate of Peace and Arbitration*, 52(1), 22-22.
- Wilkinson, C. (2004). *The British Navy and the State in the Eighteenth Century*. Woodbridge, Suffolk; Rochester, NY: Boydell & Brewer
- Wilkinson, S. (2015). *Army and Nation: The Military and Indian Democracy since Independence*. Cambridge, Massachusetts; London, England: Harvard University Press
- Winks, R.W., & Neuberger, J. (2015). *Europe and the Making of Modernity: 1815-1914*. Oxford: Oxford University Press

